

Idees de bomber

Ens diuen algun cop que ens ocupem poc de qüestions de fonètica i de pronunciació, sobre les quals, certament, hi ha moltes coses a dir. No deixem pas de fer-hi alguna incursió de tant en tant però cal convenir que amb poca freqüència, per tal com solen exigir, si es vol que tinguin gens d'eficàcia, el suport de l'exemple oral, tant més que no disposem dels recursos tipogràfics de què hom es val quan vol representar, gràficament, la pronúncia exacta d'un mot.

Tanmateix, alguna cosa se'n pot dir. Per exemple, que una paraula com idea no conté cap diftong o, dit d'una altra manera, que entre la e i la a no hi ha —o no hi ha d'haver— cap i semivocal. Dit encara més exactament, que cal pronunciar i-de-a i no pas «i-de-ia», tal com ho hem sentit no fa gaire, amb soprenent reiteració, per part d'un locutor radiofònic. Es veritat que una forma com «ideia» ha estat força usada popularment, i fins i tot alguns narradors l'han recollida, en un intent de reflectir el parlar de la gent del poble, especialment significant «l'idea», «la causa»: «combaten per la idea». Aquesta pronúncia obeeix a una certa repugnància a l'emissió fònica de dos sons vocàlics afins —els que es representen per e i per a— i contigus, sense separació de cap consonant. En el mateix tipus de llenguatge en què trobem «ideia» han estat també formes usuales «teiatre» per teatre «empleiat» per empleat, «recreia» («com et recreies!») per recrees, etc. Es evident, però, que aquestes formes no han de transcendir a un llenguatge culte, ni escrit ni oral. Un locutor ha de dir idea, teatre, empleat i recrees.

Sentim també pronunciar, per la ràdio, el plural bombers donant valor a la r. Aclarim-ho tot seguit: per parts dels mateixos que diuen porters, consellers, carrers o treballadors amb emmudiment d'aquesta r, tal com és habitual a Barcelona i a tot el català oriental. Per què? Segurament perquè estaven avesats a dir «els bomberos», amb la o de la darrera síl·laba pronunciada u i han cregut convenient de rectificar i eliminar aquest vulgarisme. Molt bé: però encara ho poden acabar de polir. Si parlen de la pudor que el dilluns de Pentecosta se sentia pels carrers de Barcelona, i pronuncien pudor i carrers sense la r final, que facin el mateix amb el mot bombers, quan expliquin la feina que això els va donar.

Aibert Jane